

Bruksela, dnia 21.8.2013
COM(2013) 594 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Sprawozdanie roczne za 2013 r. na temat polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju
i pomocy zewnętrznej oraz jej realizacji w 2012 r.**

{SWD(2013) 307 final}

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Sprawozdanie roczne za 2013 r. na temat polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju i pomocy zewnętrznej oraz jej realizacji w 2012 r.

Tworzenie globalnej przyszłości dzięki odpowiedzialności i solidarności

W 2012 r. Unia Europejska (UE) otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla za wkład w działania na rzecz pokoju, demokracji i praw człowieka w Europie. W przemówieniu wygłoszonym podczas ceremonii wręczenia Nagrody Nobla przewodniczący Komisji Europejskiej (Komisja) José Manuel Barroso powiązał to osiągnięcie z globalną solidarnością i odpowiedzialnością: „Nasz kontynent, jako ten, który podniósł się ze zgliszczy, by stać się jedną z najsilniejszych gospodarek na świecie, chlubiący się najbardziej postępowymi systemami zabezpieczenia społecznego i będący największym na świecie donatorem pomocy, ponosi szczególną odpowiedzialność za miliony ludzi znajdujących się w potrzebie”.

Europa stanowi zatem kluczowy element światowych wysiłków na rzecz poprawy standardu życia poprzez rozwój. Unia Europejska jako całość jest największym na świecie donatorem oficjalnej pomocy rozwojowej – w 2012 r. dostarczyła łącznie pomoc o wartości 55,2 mld EUR¹. Rok 2012 był także pierwszym rokiem wdrażania Programu działań na rzecz zmian², co zwiększyło wpływ polityki rozwoju UE na ograniczanie ubóstwa. Równoległe postępowaly przygotowania dotyczące światowych ram politycznych po 2015 r., w których UE pełni kluczową rolę. Unia Europejska zapewniła również szybkie i zdecydowane wsparcie w sytuacjach kryzysowych i sytuacjach niestabilności, takich jak susza w Sahelu oraz konflikty w Syrii i Mali.

Wdrażanie Programu działań na rzecz zmian

W zatwierdzonym przez Radę dnia 14 maja 2012 r. Programie działań na rzecz zmian określa się bardziej strategiczne podejście do ograniczania ubóstwa mające na celu dalsze zwiększenie wpływu unijnej polityki rozwoju³. W tym celu zaproponowano w nim cykl istotnych zmian w sposobie dostarczania pomocy unijnej. Zmiany te obejmują m.in. zróżnicowane podejście umożliwiające kierowanie dotacji tam, gdzie są one najbardziej potrzebne i mogą mieć największy wpływ na ograniczanie ubóstwa; skupienie się na maksymalnie trzech sektorach w danym państwie; położenie większego nacisku na dobre rządy, demokrację oraz prawa człowieka, a także na trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu; szersze stosowanie innowacyjnych mechanizmów finansowania; udoskonaloną politykę spójności oraz zwiększenie koordynacji i wspólnych działań z państwami członkowskimi.

Program działań na rzecz zmian jest obecnie na etapie wdrażania. Szereg komunikatów przyjętych w 2012 r. koncentrowało się na szczególnych aspektach, takich jak „Ochrona socjalna w ramach współpracy UE na rzecz rozwoju”⁴; „Korzenie demokracji i zrównoważonego rozwoju: Współpraca Europy ze społeczeństwem obywatelskim w dziedzinie stosunków zewnętrznych”⁵ oraz „Podejście UE do kwestii odporności: Wyciąganie

¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/137320.pdf

² COM(2011) 637 final z 13.10.2011.

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/130243.pdf

⁴ COM(2012) 446 final z 20.8.2012.

⁵ COM(2012) 492 final z 12.9.2012.

wniosków z kryzysu bezpieczeństwa żywnościowego⁶. Europejskie Dni Rozwoju, doroczne wydarzenie dotyczące problemów światowych oraz współpracy na rzecz rozwoju, poświęcono głównemu zagadnieniu Programu działań na rzecz zmian, tj. trwałemu wzrostowi gospodarczemu sprzyjającemu włączeniu społecznemu na rzecz rozwoju społecznego.

W 2012 r. Komisja zwiększyła wykorzystanie mechanizmów łączenia środków pochodzących oraz niepochodzących z dotacji, takich jak pożyczki oraz kapitał własny, w celu uzyskania odpowiedniego połączenia źródeł finansowania dla konkretnych projektów. Unia Europejska ustanowiła trzy nowe mechanizmy łączenia środków dla Azji, Karaibów i Pacyfiku. W rezultacie dotacje unijne w kwocie przekraczającej 400 mln EUR umożliwiły realizację projektów inwestycyjnych w państwach beneficjentach, przy czym całkowita wartość projektów wyniosła około 10 mld EUR.

Komisja rozpoczęła również definiowanie ogólnych ram zgłaszania wyników oraz reformę systemów monitorowania i sprawozdawczości związanych z realizacją projektów i programów. W 2012 r. UE i państwa członkowskie rozpoczęły wspólne programowanie w sześciu państwach; Etiopii, Ghanie, Gwatemali, Laosie, Mali i Rwandzie. Wspólne programowanie w Haiti i Sudanie Południowym rozpoczęto już w ramach wcześniejszego procesu w celu poprawy wyników i wpływu pomocy. Zainicjowano także proces rozszerzenia zakresu wspólnego programowania poprzez ocenę jego wykonalności w ponad 40 nowych państwach.

Bezpieczeństwo żywnościowe i żywienie

W 2012 r. 870 mln osób w dalszym ciągu nie miało dostępu do wystarczającej ilości żywności. W przyjętym w październiku komunikacie w sprawie odporności określono dziesięć kluczowych działań mających na celu zwiększenie odporności wśród najbardziej narażonej ludności na świecie. Działania te były zróżnicowane, poczynawszy od krajowych strategii odporności oraz planów zapobiegania klęskom żywiołowym i zarządzania nimi, aż po skuteczne systemy wczesnego ostrzegania w krajach podatnych na klęski żywiołowe, a także innowacyjne podejścia do zarządzania ryzykiem. Polityka w tym zakresie opiera się na obiecujących wynikach unijnych inicjatyw na rzecz wzmocnienia odporności w Sahelu i Rogu Afryki: *Alliance Globale pour l'Initiative Résilience* (AGIR-Sahel) oraz Wsparcie na rzecz Odporności Rogu Afryki (SHARE). Obie inicjatywy mają na celu przerwanie błędnego koła suszy, głodu i ubóstwa poprzez zapewnienie trwałej koordynacji pomocy humanitarnej i rozwojowej.

W ciągu trzech lat unijny **instrument żywnościowy o wartości 1 mld EUR** przyczynił się do poprawy standardu życia ponad 59 mln osób w 49 krajach oraz zapewnił pośrednie wsparcie dla około 93 mln innych osób. Dwa programy, które ułatwiły osiągnięcie takiego postępu, to program szczepienia zwierząt gospodarskich, w ramach którego zaszczepiono ponad 44,6 mln zwierząt gospodarskich, oraz program szkoleń w zakresie produkcji rolnej dla 1,5 mln osób.

Żywienie jest kluczowym elementem polityki rozwoju. W 2012 r. UE zobowiązała się pomóc krajom partnerskim w zmniejszeniu liczby dzieci cierpiących z powodu zahamowanego wzrostu o co najmniej 7 mln do 2025 r. W związku z tym w ramach programu tematycznego UE dotyczącego bezpieczeństwa żywnościowego przekazano 5 mln EUR za pośrednictwem sekretariatu ruchu na rzecz poprawy stanu wyżywienia „Scaling Up Nutrition”, aby wesprzeć krajowe wysiłki i zapewnić prawidłowe żywienie od początku ciąży do drugiego roku życia dziecka. Do końca 2012 r. do ruchu na rzecz poprawy stanu wyżywienia „Scaling Up Nutrition” przyłączyły się trzydzieści trzy kraje rozwijające się, w których żyje 59 mln ze 165

⁶ COM(2012) 586 final z 3.10.2012.

mln dzieci dotkniętych zahamowanym wzrostem na świecie. Unia Europejska odegrała również aktywną rolę podczas majowego szczytu grupy G-8, na którym utworzono „Nowy sojusz na rzecz poprawy bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia”⁷. Jesienią 2012 r. rozpoczęto również przygotowania do komunikatu w sprawie zwiększenia roli żywienia matek i dzieci, którego przyjęcie zaplanowano na marzec 2013 r.

Ochrona socjalna

Zbyt często najbardziej narażone grupy społeczne są pomijane przy tworzeniu bogactwa. Jedynie 20 % światowej ludności ma dostęp do odpowiedniej ochrony socjalnej, której brak stanowi przeszkodę w długoterminowym i zrównoważonym rozwoju. W sierpniu Komisja przyjęła komunikat w sprawie ochrony socjalnej, w którym wyjaśnia, w jaki sposób współpraca na rzecz rozwoju może wzmocnić politykę i systemy ochrony socjalnej. Komunikat zawiera wnioski dotyczące wsparcia krajów partnerskich, zwłaszcza w kwestii podstawowej ochrony socjalnej, w zakresie wprowadzania i wdrażania środków na rzecz tworzenia miejsc pracy i poprawy możliwości zatrudnienia oraz wsparcia unijnego na rzecz zwalczania podstawowych przyczyn braku bezpieczeństwa socjalnego. W następstwie szeroko zakrojonych konsultacji społecznych powyższe wnioski, zgodnie z wnioskami zawartymi w Programie działań na rzecz zmian w sprawie bardziej kompleksowego podejścia do rozwoju społecznego, zostały zgłoszone i zostaną omówione przez ministrów UE ds. rozwoju oraz Parlament Europejski w 2013 r. Unia Europejska wyraziła również poparcie dla koncepcji podstawowej ochrony socjalnej określonej na szczeblu krajowym, przyczyniła się do jej zatwierdzenia przez grupę G-20 oraz do przyjęcia zalecenia w sprawie podstawowej ochrony socjalnej podczas Międzynarodowej Konferencji Pracy w 2012 r.

Wsparcie dla krajów będących w okresie transformacji

We wspólnym komunikacie pt. „Wsparcie UE na rzecz zrównoważonych przemian w społeczeństwach w okresie transformacji”⁸ przyjętym w październiku przeanalizowano, co UE może zaoferować, aby pomóc krajom będącym w okresie transformacji w przeprowadzeniu udanej i trwałej transformacji. Komunikat opiera się na własnych doświadczeniach UE związanych z procesem rozszerzenia, polityką sąsiedztwa oraz współpracą na rzecz rozwoju, jak również wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz wspólną polityką bezpieczeństwa i obrony (WPBiO). We wspólnym komunikacie określa się szereg konkretnych środków na rzecz poprawy sposobu, w jaki UE wspiera wspomniane państwa w przeprowadzeniu trwałych reform.

Zapewnienie zrównoważonej energii dla wszystkich

Wsparcie na rzecz osiągnięcia celów inicjatywy ONZ „Zrównoważona energia dla wszystkich” (SE4ALL) nabrało znaczącego tempa w 2012 r. Grupa wysokiego szczebla, której członkiem jest komisarz ds. rozwoju Andris Piebalgs, kierowała pierwszym etapem inicjatywy, którego celem jest mobilizacja rządów, sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego do zapewnienia powszechnego dostępu do nowoczesnych usług energetycznych, zwiększenia efektywności energetycznej na wszystkich szczeblach oraz podwojenia udziału energii odnawialnej w globalnym „koszyku energetycznym”.

Komisja wraz z duńską prezydencją w Radzie Unii Europejskiej zorganizowały w kwietniu szczyt UE „Zrównoważona energia dla wszystkich”, podczas którego przewodniczący

⁷ Komunikat prasowy Komisji IP-12-490 z 18.5.2012.

⁸ JOIN(2012) 27 final z 3.10.2012.

Komisji Barroso przedstawił ambitny cel pomocy krajom rozwijającym się w zapewnieniu 500 mln osób dostępu do zrównoważonych usług energetycznych do 2030 r. W ramach mechanizmu łączenia środków Komisja przeznaczyła 400 mln EUR na działania związane z energią w Afryce subsaharyjskiej. Ponadto Komisja uruchamia instrument pomocy technicznej o wartości 65 mln EUR, zaś ponad 75 mln EUR przewiduje się na projekty w zakresie elektryfikacji obszarów wiejskich w regionie AKP.

Dzięki projektom już sfinansowanym w regionie AKP w ramach funduszu energetycznego ponad 12 mln osób powinno skorzystać z lepszego dostępu do nowoczesnych usług energetycznych.

Rio+20: w kierunku bardziej ekologicznej gospodarki

Podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju (Rio+20), która odbyła się w czerwcu, UE zabezpieczyła zobowiązania w takich obszarach, jak woda, oceany, obszary lądowe i ekosystemy, godna praca, ochrona socjalna, energia, zrównoważone rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe. Na konferencji przyjęto deklarację „Przyszłość, jakiej chcemy”⁹. Po raz pierwszy uznano, że zielona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu jest ważnym narzędziem służącym osiągnięciu zrównoważonego rozwoju i ograniczeniu ubóstwa. Uznano również, że konieczne jest podjęcie pilnych działań wobec niezrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji. Pojawiła się możliwość współpracy z szeregiem zainteresowanych państw w ramach wspólnego przedsięwzięcia w celu opracowania polityki w zakresie zielonej gospodarki. Podjęto również decyzję o opracowaniu celów zrównoważonego rozwoju oraz wariantów efektywnej strategii finansowania zrównoważonego rozwoju.

Osiągnięcie milenijnych celów rozwoju (MCR)

Projekty i programy unijne przyczyniają się do osiągnięcia MCR na poszczególnych kontynentach i w regionach. Na całym świecie poczyniono imponujące postępy w zakresie MCR. Według najnowszych dostępnych danych liczbowych¹⁰ na świecie zmniejszono już o połowę odsetek ludzi żyjących w skrajnym ubóstwie, a więc przed terminem wyznaczonym na 2015 r.

Nastąpiła znacząca poprawa w zakresie dostępu do bezpiecznej wody pitnej, odsetka osób podejmujących edukację podstawową oraz liczby zakażeń wirusem HIV, nawet jeżeli utrzymują się w tych sektorach różnice między obszarami miejskimi i wiejskimi. Nadal istnieją wyzwania w tym zakresie, przy czym zapóźnienia rozwojowe dotyczą w szczególności części Afryki subsaharyjskiej i państw dotkniętych konfliktem. W ujęciu globalnym wiele pozostaje do zrobienia przede wszystkim w zakresie zwalczania głodu, umieralności noworodków i matek, jakości wody oraz infrastruktury sanitarnej.

W 2012 r. uruchomiono szereg programów w ramach inicjatywy UE w zakresie MCR o wartości 1 mld EUR. Celem inicjatywy MCR jest wspieranie szybszych postępów w zakresie MCR w 36 państwach regionu AKP poprzez zapewnienie finansowania w odniesieniu do celów, których osiągnięcie jest najmniej zaawansowane, jak również finansowania opartego na wynikach dla państw, które skutecznie wdrożyły pomoc.

Realizacja inicjatywy w zakresie MCR:

⁹ <http://www.un.org/en/sustainablefuture>

¹⁰ <http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/MDG%20Report%202012.pdf>

Dostarczanie wody do zaniedbanych obszarów w Togo

W ramach inicjatywy UE w zakresie MCR 16,7 mln EUR przeznaczono na sektor wody i infrastruktury sanitarnej w południowym regionie morskim Togo, gdzie żyje prawie połowa ludności i gdzie skupia się 90 % działalności gospodarczej. Zaledwie 13 % osób zamieszkujących ten obszar ma dostęp do bezpiecznej i czystej wody pitnej, czerpanej z tradycyjnych ujęć wody lub pomp. Do 2016 r. zostanie zbudowanych lub odnowionych 467 ujęć wody i 6 000 latryn, a 8 500 pracowników sektora publicznego i zainteresowanych stron zostanie przeszkolonych. Dwa projekty, organizowane wspólnie z UNICEF i Niemieckim Czerwonym Krzyżem, mają na celu zaopatrzenie 140 społeczności wiejskich w regionie w wodę pitną i instalacje sanitarne oraz zapewnienie szkolenia w zakresie higieny dla rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci.

Przygotowanie ram politycznych po 2015 r.

Przygotowania do specjalnego wydarzenia ONZ poświęconego przeglądowi postępów w osiągnięciu MCR (wrzesień 2013 r.) oraz, w szerszym ujęciu, dyskusje na temat nowych ram politycznych po 2015 r. nabrały tempa w 2012 r. Rozpoczęto prace nad komunikatem Komisji, z uwzględnieniem konsultacji społecznych, zaś w lipcu komisarz Piebalgs został mianowany członkiem panelu wysokiego szczebla ONZ na temat perspektywy po 2015 r. W komunikacie, który ma zostać przyjęty w lutym 2013 r., zostaną zaproponowane zasady podejścia UE do przekrojowych ram politycznych po 2015 r., łączące ograniczenie ubóstwa ze zrównoważonym rozwojem, z uwzględnieniem przeglądu MCR i działań następczych w odniesieniu do konferencji Rio+20. Oczekuje się, że Rada zatwierdzi to podejście w czerwcu 2013 r.

Unia Europejska na świecie

W 2012 r. główny nacisk położono na dobre rządy, które są niezbędne dla zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Zgodnie z Programem działań na rzecz zmian oraz wspólnym komunikatem z 2011 r. pt. „Prawa człowieka i demokracja w centrum działań zewnętrznych UE: Dążenie do bardziej skutecznego podejścia”¹¹ UE korzystała z szeregu dostępnych instrumentów zewnętrznych, tak aby ułatwiać reformy w krajach będących w okresie transformacji, aktywnie interweniować w sytuacjach kryzysowych w celu zapewnienia stabilności oraz wspierać wolne i uczciwe wybory. Unia Europejska ograniczyła stosunki z państwami łamiącymi prawa człowieka, wprowadziła szereg środków ograniczających wobec represyjnych reżimów oraz postanowiła skierować pomoc do społeczeństwa obywatelskiego i ludności dotkniętej kryzysem. Taka sytuacja miała miejsce w **Syrii**, gdzie pogarszający się kryzys humanitarny i systematyczne łamanie praw człowieka doprowadziły do zawieszenia przez EU dwustronnej pomocy finansowej, wprowadzenia rozbudowanego pakietu sankcji oraz skierowania pomocy bezpośrednio do ludności dotkniętej kryzysem.

Ogólnie rzecz ujmując, współpraca UE na całym świecie nadal koncentrowała się na osiągnięciu MCR. Pomimo szans na zapewnienie powszechnego nauczania na poziomie podstawowym do 2015 r. wciąż mało prawdopodobne jest, aby **Afryka subsaharyjska** zrealizowała kluczowe założenia MCR na czas. Skrajne ubóstwo, śmiertelność dzieci i zdrowie matek pozostają poważnymi wyzwaniami. Wyniki wdrożenia wsparcia UE w Afryce subsaharyjskiej w 2012 r. były dobre – całkowite zobowiązania w zakresie finansowania wyniosły 4,014 mld EUR. Kilka państw przekroczyło swoje roczne cele ze względu na lepszą realizację projektów i programów niż przewidywano. Najbardziej dobitnym przykładem była wypłata transzy wsparcia budżetowego w kwocie 40 mln EUR na rzecz **Malawi** w grudniu 2012 r. w następstwie pozytywnego rozwoju wydarzeń w tym państwie.

Aby trwale poprawić odporność najbardziej narażonej ludności w **regionie Sahelu**, Komisja zorganizowała w czerwcu konferencję na wysokim szczeblu. Na konferencji podjęto decyzję o uruchomieniu partnerstwa na rzecz odporności za pośrednictwem inicjatywy z udziałem wielu zainteresowanych stron (AGIR-Sahel/*Alliance globale pour l'initiative Résilience - Sahel*).

AGIR zapewnia plan działania na rzecz zwiększenia odporności ofiar chronicznego niedożywienia w regionie. Osiągnięto porozumienie w odniesieniu do możliwości przeznaczenia 750 mln EUR w ciągu trzech lat na stworzenie sezonowych sieci bezpieczeństwa, jak również co do konieczności inwestycji w opiekę zdrowotną i inne sektory społeczne, funkcjonowanie rynków żywności i wzmocnienie pozycji kobiet, w tym kobiet pracujących w rolnictwie.

Jako uzupełnienie pomocy UE na dużą skalę dla **Rogu Afryki** po suszy w 2011 r. Komisja uruchomiła inicjatywę Wsparcie na rzecz odporności Rogu Afryki (SHARE), aby zachęcić do inwestycji w obszarach odbudowy i odporności. Opracowano plany o wartości ponad 250 mln EUR, aby zwiększyć zaangażowanie UE w latach 2012–2013. Uwzględniały one wsparcie w zakresie produkcji rolnej i produkcji zwierzęcej, żywienia, zdrowia zwierząt gospodarskich oraz zaopatrzenia w wodę, a także zarządzania zasobami naturalnymi. W ramach SHARE Komisja podkreśla konieczność położenia większego względnego nacisku na obszary nizinne Rogu Afryki, w znacznym stopniu pokrywające się z obszarami, na których dominuje (agro-)

¹¹ COM(2011) 886 final z 12.12.2011.

pasterstwo. SHARE stanowi część ram strategicznych dla Rogu Afryki zapewniających holistyczne podejście to zaangażowania UE w regionie, wspierając jego mieszkańców w osiągnięciu pokoju, stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu pod rządami odpowiedzialnych władz. Szereg projektów współpracy na rzecz rozwoju oraz cztery trwające misje i operacje WPBiO również stanowią wkład w te ramy strategiczne.

W 2012 r. UE odgrywała kluczową rolę w **Mali**, zapewniając międzynarodową mobilizację w następstwie buntu armii/zamachu stanu oraz zagrożenia możliwym zajęciem północnej części Mali przez grupy terrorystyczne. Działając na rzecz odblokowania sytuacji politycznej, UE podjęła działania w celu odbudowy armii i w znacznym stopniu wsparła starania sił afrykańskich i francuskich o interwencję, na którą Rada Bezpieczeństwa ONZ wyraziła zgodę na początku 2013 r. Aby uzyskać wsparcie dla odbudowy kraju, UE zorganizuje w 2013 r. konferencję donatorów na rzecz Mali. Kryzys uwidocznili znaczenie kompleksowego podejścia i determinacji UE dla wniesienia znacznego wkładu w odbudowę, stabilizację i budowę trwałego pokoju, w szczególności na północy Mali. Chociaż trwałe rozwiązanie kryzysu politycznego i kryzysu bezpieczeństwa w Mali pozostaje niezbędne dla pokoju i rozwoju w całym Sahelu, konieczne jest także rozwiązanie problemów bezpieczeństwa i rozwoju w całym regionie.

Wzajemna odpowiedzialność i wspólne zobowiązanie do przestrzegania praw człowieka, demokracji i rządów prawa stanowią podstawę odnowionej **europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS)**¹², która przede wszystkim dąży do wspierania „głębokiej demokracji”. W ramach programów ramowych kilkakrotnie przydzielono środki na dodatkowe wsparcie na rzecz południowego i wschodniego sąsiedztwa: wsparcie na rzecz partnerstwa, reform i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu (SPRING) oraz program na rzecz integracji i współpracy w ramach Partnerstwa Wschodniego (EaPIC).

Przez cały 2012 r. UE wdrażała swoją odpowiedź na arabską wiosnę, która częściowo objęła obszar **południowego sąsiedztwa**, zgodnie z zasadą pomocy proporcjonalnej do podjętych działań¹³; było to oparte na zachętach podejście służące wspieraniu partnerów, którzy przeprowadzają reformy, oraz budowaniu „głębokiej demokracji”. Program SPRING stanowi rzeczywistą realizację tej zasady, zapewniając dodatkowe wsparcie dla krajów partnerskich, które wykazują prawdziwe zaangażowanie i postępy.

Zapewnienie edukacji dla wysiedlonych dzieci syryjskich

Wysiedlone dzieci syryjskie wykluczone z możliwości edukacyjnych uzyskują wsparcie z programu unijnego o wartości 10 mln EUR. Celem tego programu, realizowanego za pośrednictwem UNICEF, jest zapewnienie 5 500 narażonym dzieciom syryjskim i jordańskim w 39 szkołach w Jordanii dostępu do bezpłatnego kształcenia formalnego i innych istotnych usług edukacyjnych, łącznie z tymi świadczonymi w społecznościach przyjmujących w Jordanii. W ramach projektu wspiera się jordański system edukacji zarówno na poziomie kraju, jak i poszczególnych społeczności.

¹² Rozwijające się stosunki UE z jej partnerami w sąsiedztwie i transformacje w południowym regionie Morza Śródziemnego określono w następstwie strategicznego przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa w 2011 r. We wspólnym komunikacie Komisji i Wysokiej Przedstawiciel/Wiceprzewodniczącej z dnia 25 maja 2011 r. pt. „Nowa koncepcja działań w obliczu zmian zachodzących w sąsiedztwie”, opartym na wspólnym komunikacie „Partnerstwo na rzecz demokracji i wspólnego dobrobytu z południowym regionem Morza Śródziemnego”, przyjętym dnia 8 marca 2011 r., określono nową wizję europejskiej polityki sąsiedztwa.

¹³ Wspólny komunikat COM (2011) 0200 z 8.3.2011.

W ramach **sąsiedztwa wschodniego** UE prowadziła współpracę, kontynuując wsparcie procesów reform współpracujących krajów partnerskich. Wydany w maju wspólny komunikat pt. „Partnerstwo Wschodnie: Plan działania w okresie poprzedzającym szczyt jesienią 2013 r.”¹⁴ był ważnym krokiem w przygotowaniu przyszłych prac. Towarzyszące mu dwustronne i wielostronne plany działania będą stanowiły wytyczne dla Partnerstwa w czasie poprzedzającym szczyt w Wilnie. W ramach programu integracji i współpracy z Partnerstwem Wschodnim Armenia, Gruzja i Mołdawia otrzymały zwiększone wsparcie finansowe.

W 2012 r. UE była szczególnie aktywna w **Azji**, organizując niespotykaną dotąd liczbę spotkań, wizyt i szczytów, których punktem kulminacyjnym był 9. szczyt ASEM, który odbył się w Laosie w listopadzie. Poczyniono postępy w zakresie umów ramowych, umów o partnerstwie i współpracy oraz umów o wolnym handlu z szeregiem partnerów azjatyckich. Unia Europejska kontynuowała współpracę z organizacjami regionalnymi. Uzgodniła nowy plan działania ze Stowarzyszeniem Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) skupiający się na zrównoważonym rozwoju i wzroście sprzyjającym włączeniu społecznemu w latach 2013–2017.

Reformy w Mjanmie/Birmie

Unia Europejska wspiera niezwykle zmiany polityczne i gospodarcze zachodzące w Mjanmie/Birmie i w maju 2012 r. zawiesiła środki ograniczające. Komisja jest obecnie w pełni zaangażowana we współpracę na rzecz rozwoju z rządem, której wartość i zakres zwiększyły się ponad dwukrotnie. W lutym 2012 r. komisarz Piebalgs odwiedził Mjanmę/Birmę i zapowiedział pakiet środków o wartości ponad 150 mln EUR w ciągu dwóch lat jako wsparcie dla demokratycznych reform w państwie, aby pomóc w zapewnieniu zrównoważonego wzrostu i rozwoju całej ludności. Pakiet ten, z którego 100 mln EUR przekazano już do końca 2012 r., opiera się na istniejącym wsparciu na rzecz zdrowia, edukacji, środków do życia, wysiedleńców i budowania potencjału rządu. Podczas wizyty w kwietniu wysoka przedstawiciel/wiceprzewodnicząca Ashton oficjalnie otworzyła nowe biuro UE w Rangunie, zaś we wrześniu UE wszczęła procedury mające na celu przywrócenie ogólnego systemu preferencji taryfowych, który pomoże Mjanmie/Birmie rozszerzyć wywóz na Europę. Zainaugurowany przez przewodniczącego Barroso w listopadzie 2012 r. birmański Ośrodek ds. Pokoju, który odgrywa kluczową rolę w procesie pokoju etnicznego, otrzymał z UE wstępne finansowanie na pomocnicze.

Afganistan w dalszym ciągu był priorytetem. W maju Rada podtrzymała długoterminowe zobowiązanie UE wobec tego państwa, deklarując co najmniej utrzymanie poziomu wsparcia po wycofaniu się wojsk w 2014 r. oraz poparcie afgańskich wysiłków na rzecz wzmocnienia policji cywilnej i rządów prawa. Zobowiązania te stanowiły podstawę zobowiązań UE przyjętych na konferencjach międzynarodowych, które odbyły się w Chicago, Kabulu i Tokio. W 2012 r. kwota wsparcia UE na rzecz zdrowia i ochrony socjalnej wyniosła 185 mln EUR. Unia Europejska kontynuowała swoje zaangażowanie w rządy prawa, ze szczególnym naciskiem na działania policyjne. Afganistan czerpie także korzyści z tematycznych rodzajów wsparcia, takich jak prawa człowieka, społeczeństwo obywatelskie i bezpieczeństwo żywnościowe.

Azja Środkowa, która jest w dalszym ciągu niestabilna i szczególnie podatna na zagrożenia, jest ważnym regionem dla UE. Zobowiązania UE w zakresie współpracy na rzecz rozwoju

¹⁴ JOIN(2012) 13 final z 15.5.2012.

wyniosły w 2012 r.¹⁵ 117 mln EUR. Strategia UE dla Azji Środkowej, zmieniona w 2012 r., nadal pozostaje w mocy, a Rada do Spraw Zagranicznych z zadowoleniem przyjęła zacieśnienie stosunków z państwami Azji Środkowej i potwierdziła istotność tej strategii. W dalszym ciągu aktualne są wszystkie obszary priorytetowe strategii, tj. prawa człowieka, rządy prawa, dobre rządy i demokratyzacja; młodzież i edukacja; rozwój gospodarczy, handel i inwestycje; energia i transport; zrównoważenie środowiskowe i woda oraz sprostanie wspólnym zagrożeniom i wyzwaniom. W 2012 r. we współpracy na rzecz rozwoju UE położyła nacisk na edukację, zarządzanie finansami publicznymi oraz instrument inwestycyjny na rzecz Azji Środkowej, a także rozwój sektora prywatnego i bezpieczeństwo transgraniczne na szczeblu regionalnym.

Ameryka Łacińska jako całość poczyniła znaczne postępy w osiągnięciu MCR. Dwustronna współpraca UE z państwami Ameryki Łacińskiej koncentrowała się na szeregu sektorów, z uwzględnieniem dobrych rządów, zwalczania korupcji, edukacji, klimatu i bioróżnorodności oraz wsparcia gospodarki.

Stosunki z regionem **Karaibów** skupiały się w 2012 r. na uzupełnieniu i finalizacji szeregu inicjatyw rozpoczętych w ubiegłych latach. Promowanie i wzmacnianie dialogu politycznego w regionie pozostawało priorytetem oraz toczył się dialog polityczny między UE a Karaibskim Forum Państw AKP (CARIFORUM). W 2012 r. utworzono Karaibski Instrument Inwestycyjny, którego oficjalne uruchomienie zaplanowano na początek 2013 r.

W 2012 r. ze względu na imponujące wyniki gospodarcze i coraz większe i szeroko zakrojone zaangażowanie w szerzenie wartości demokratycznych i praw człowieka region Ameryki Łacińskiej i Karaibów stawał się coraz ważniejszy dla UE. Jednocześnie wzajemne stosunki charakteryzowały się również niepokojącą tendencją do stosowania restrykcyjnych praktyk handlowych, takich jak ograniczenia dotyczące licencjonowania przywozu w Argentynie, które negatywnie wpłynęły na stosunki handlowe.

W 2012 r. przyjęto wspólny komunikat pt. „W kierunku odnowionego Partnerstwa na rzecz rozwoju między UE a regionem Pacyfiku”¹⁶. Unia Europejska podtrzymała swoje zaangażowanie w regionie **Pacyfiku**, czego dowodem jest jej udział w 43. Forum Wysp Pacyfiku, które odbyło się w sierpniu na Wyspach Cooka. Wydarzenie zgromadziło przywódców państw regionu, którzy ustalili priorytety oraz dostarczyli cennych informacji na potrzeby skuteczniejszej pomocy rozwojowej. Drugie spotkanie ministerialne UE-Forum Wysp Pacyfiku zorganizowane w czerwcu dotyczyło bezpieczeństwa, zarządzania, praw człowieka, kwestii płci, rozwoju, zmiany klimatu oraz zrównoważonego zarządzania zasobami oceanicznymi.

Pomimo ciągłych i skoordynowanych wysiłków region Pacyfiku ma zaległości w kwestii osiągnięcia wszystkich MCR. W 2012 r. państwa AKP regionu Pacyfiku zatwierdziły szereg projektów unijnych służących wspieraniu postępów w osiągnięciu celów, w tym finansowanie w ramach inicjatywy w zakresie MCR.

W czerwcu Komisja przedstawiła wniosek decyzji Rady w sprawie stowarzyszenia **krajów i terytoriów zamorskich** z Unią Europejską¹⁷. 10. Forum KTZ-UE odbyło się w styczniu w

¹⁵ 3179. posiedzenie Rady do Spraw Zagranicznych:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/131149.pdf.

¹⁶ JOIN/2012/06 final z 21.3.2012.

¹⁷ COM(2012) 362 final z 16.7.2012. Wniosek oparto na ostrożnej analizie niniejszej decyzji, wyniku wielu konsultacji, oświadczeń politycznych Komisji, Rady, KTZ, państw członkowskich, a także na badaniach zewnętrznych.

Brukseli z udziałem przedstawicieli KTZ i czterech państw członkowskich, z którymi są one powiązane (Dania, Francja, Zjednoczone Królestwo i Niderlandy). W ramach forum omówiono odnowienie stowarzyszenia oraz programowanie i wdrożenie środków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Perspektywy

Rok 2013 będzie kluczowy dla kształtowania dyskusji na temat ram politycznych po 2015 r., a ponadto w lutym tego roku Komisja ma przyjąć komunikat pt. „Godne życie dla wszystkich: Eliminacja ubóstwa i zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości”. Przewiduje się, że konkluzje Rady w sprawie tego dokumentu zostaną przyjęte w czerwcu 2013 r., co skonsoliduje wspólne podejście UE do debat na temat ram politycznych po 2015 r. Jest to szczególnie istotne w świetle specjalnego wydarzenia ONZ poświęconego przeglądowni postępów w osiągnięciu MCR zaplanowanego na wrzesień 2013 r. Ogólnym celem nowych ram politycznych po 2015 r. powinno być zapewnienie „Godnego życia dla wszystkich” do 2030 r., eliminacja ubóstwa we wszystkich jego wymiarach (gospodarczym, społecznym, środowiskowym) oraz zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości.

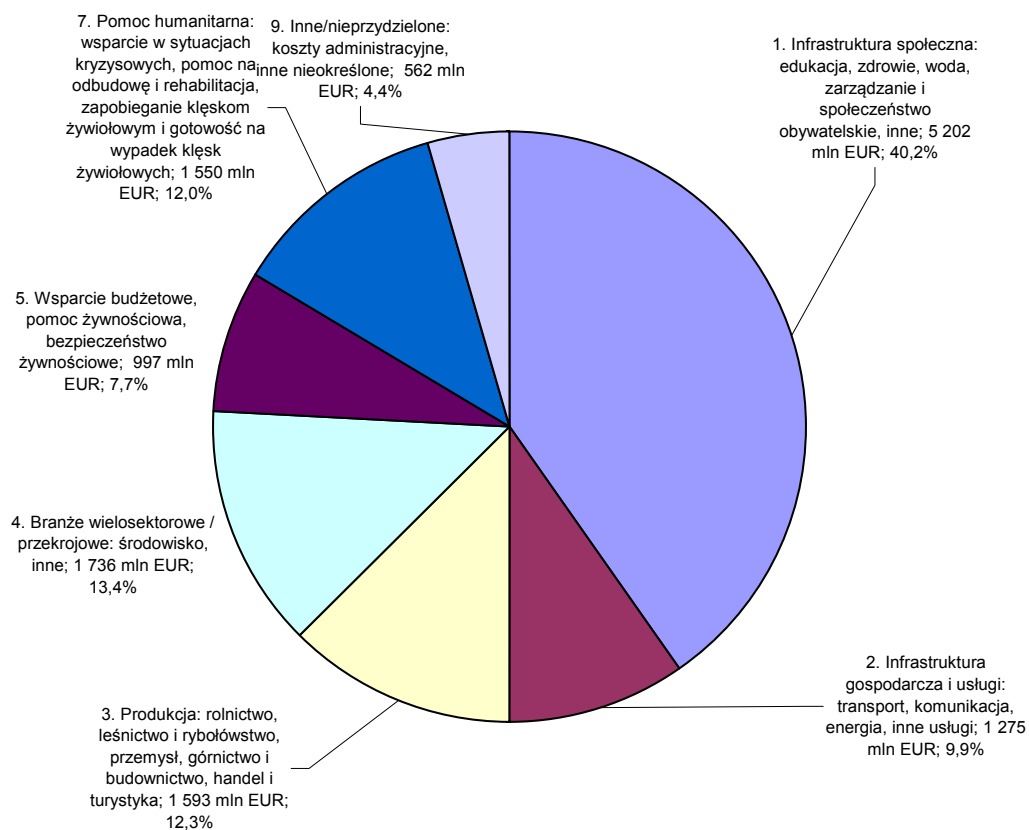
Komisja uzupełni te działania znacznymi wysiłkami na rzecz przeprowadzenia debaty publicznej na ten temat. Europejskie sprawozdanie w sprawie rozwoju na rok 2013, zaplanowane na kwiecień 2013 r. i zatytułowane „Globalne działania po 2015 r. na rzecz zrównoważonej przyszłości sprzyjającej włączeniu społecznemu”¹⁸, będzie stanowiło dalszy wkład UE w globalny dialog. Europejskie Dni Rozwoju, które odbędą się w listopadzie 2013 r., również będą koncentrowały się na przyszłości rozwoju.

Negocjacje z Parlamentem Europejskim i Radą w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 będą kontynuowane w celu wypracowania międzyinstytucjonalnego porozumienia prowadzącego do przyjęcia uregulowań dotyczących instrumentów finansowych do 2013 r. Komisja będzie kontynuować wdrażanie Programu działań na rzecz zmian, który również będzie stanowił podstawę programowania w kontekście wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020.

Chociaż zróżnicowanie rozpocznie się dopiero po uruchomieniu nowych instrumentów finansowania, Komisja będzie już prowadziła prace na rzecz zapewnienia sprawnego przejścia na nowe partnerstwa. Skupi się ona na długoterminowej stabilności we wdrażaniu programów w kontekście obecnych wieloletnich ram finansowych.

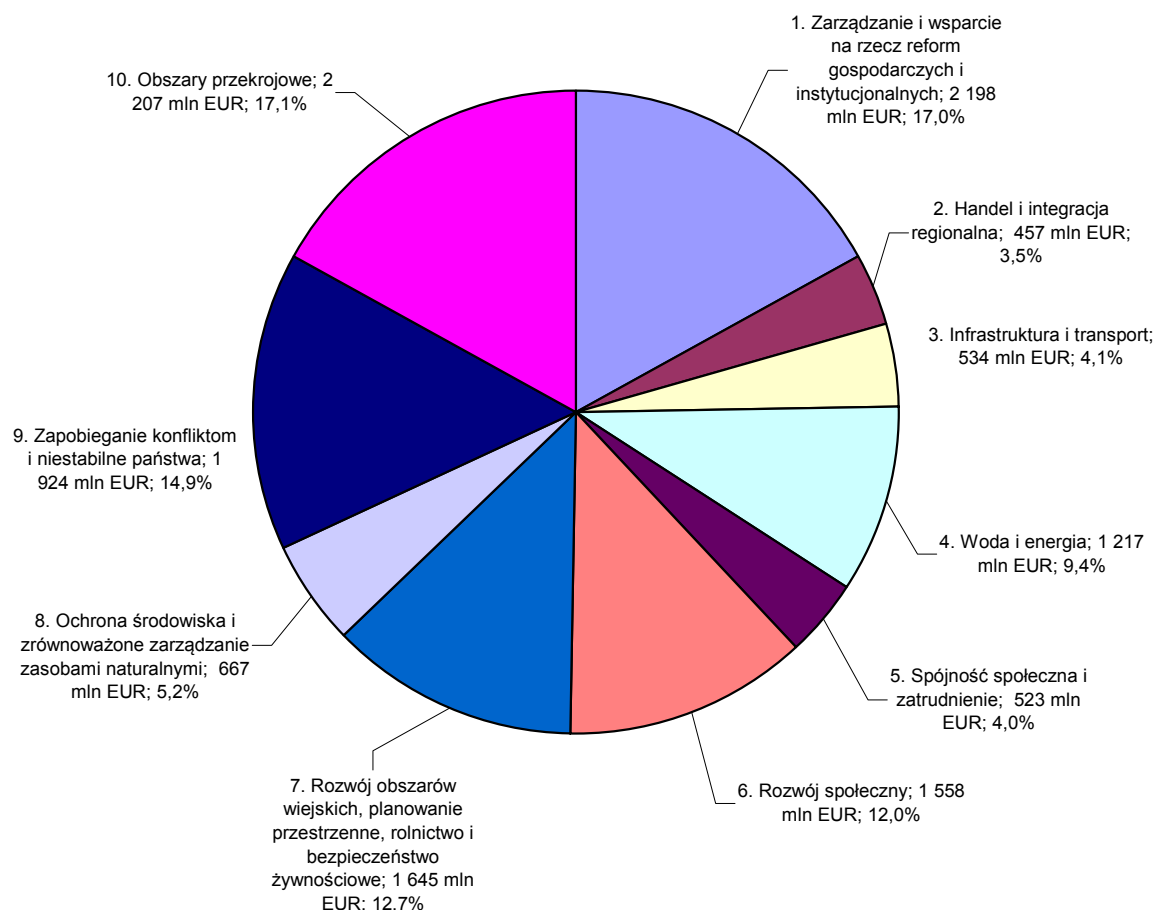
¹⁸ <http://www.erd-report.eu/erd/index.html>

Tabela 1: Podział sektorowy

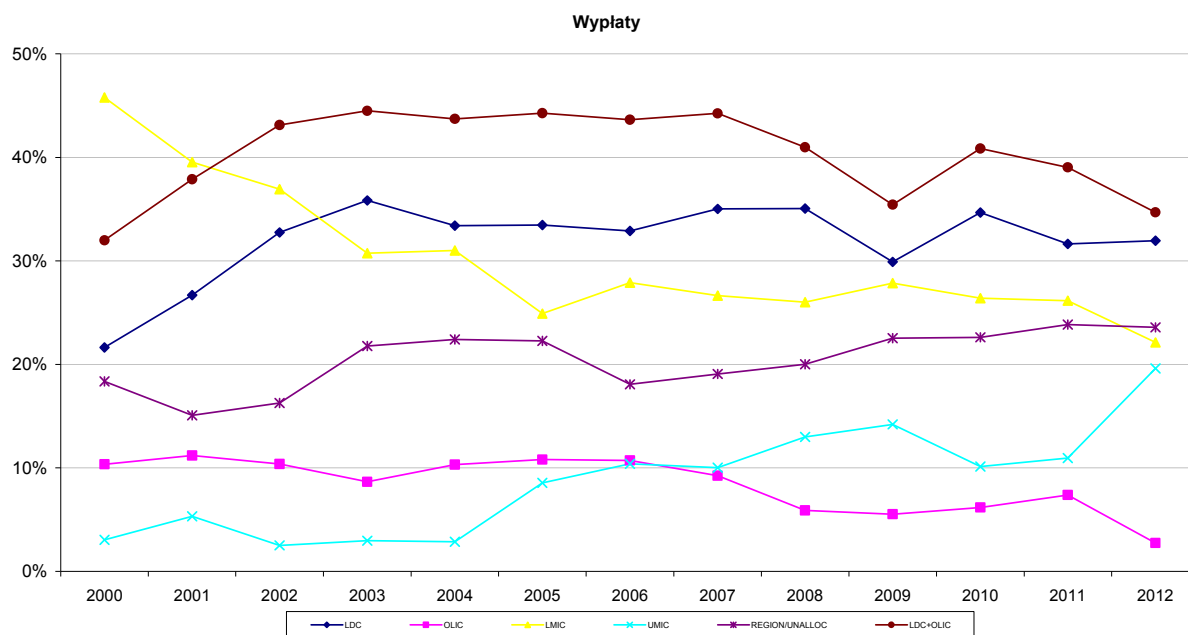
Zobowiązania w 2012 r. w mln EUR
Zasoby ODA zarządzane przez Komisję Europejską

Tabela 2: Konsensus europejski: obszary współpracy UE na rzecz rozwoju

Zobowiązania w 2012 r. w mln EUR
 Zasoby ODA zarządzane przez Komisję Europejską

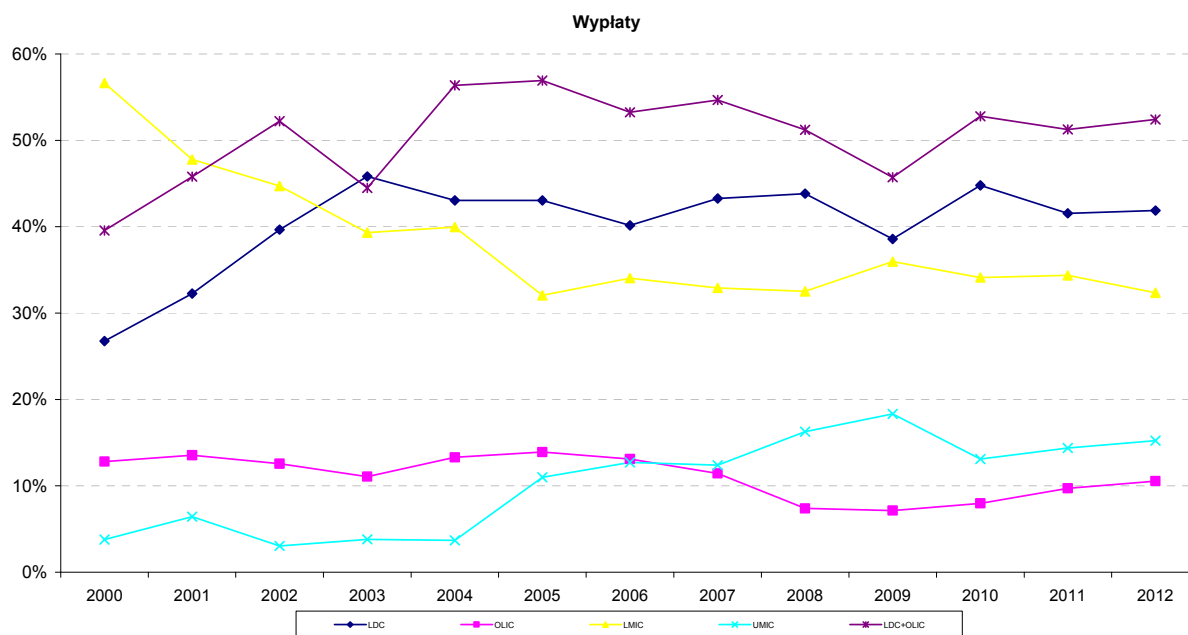
Tabela 3a: Nacisk na ograniczanie ubóstwa w latach 2000–2012

LDC: Kraje najslabiej rozwinięte
 OLIC: Inne kraje o niskich dochodach
 LMIC: Kraje o średnich i niskich dochodach
 UMIC: Kraje o średnich i wysokich dochodach
 REGION/UNALLOC: Programy regionalne i środki nieprzydzielone

Z programów „Region/Unalloc” korzystają również kraje najuboższe LDC+OLIC.

Tabela 3b: Nacisk na ograniczanie ubóstwa w latach 2000–2012

LDC: Kraje najslabiej rozwinięte
 OLIC: Inne kraje o niskich dochodach
 LMIC: Kraje o średnich i niskich dochodach
 UMIC: Kraje o średnich i wysokich dochodach

Aby ujednolicić prezentację niniejszego wskaźnika z innymi donatorami, niniejszy wskaźnik również obliczono, nie uwzględniając projektów regionalnych i nieprzydzielonych.